

I. Czytanie ze zrozumieniem

Wojna (pierwsza, światowa), szalejąca w całej niemal Europie, oszczędziła Szwecję. Tutaj mogła rozwinąć skrzydła kinematografia uwolniona od prozaicznych trosk finansowych. (...)

Póki reżyserzy szwedzcy naśladowali ze zmiennym powodzeniem kosmopolityczne wzory zachodnie, ich obfita produkcja nie wykraczała poza przeciętność. Wielkość kinematografii szwedzkiej miała się zrodzić na gruncie szwedzkiej tradycji ludowej oraz północnej literatury, obfitującej w wielkie namiętności mocnych ludzi, w surową walkę z żywiołami.

Szwedzkie tradycje literackie, charakteryzujące się u progu XX wieku walką mistycznego romantyzmu ludowych sag i klechd z naturalizmem o demokratycznym zabarwieniu, broniły publiczność szwedzką od inwazji kosmopolitycznych mód. Proza szwedzka zachowywała w znacznym stopniu narodową odrębność (...) i jako źródło natchnienia mogła inspirować filmowców w duchu oryginalnym, bez zapożyczeń.

Pionierem tej kinematografii, późniejszym jej potentatem produkcyjnym, był Carl Magnusson. Do swej wytwórni Svenska zaangażował dwóch młodych ludzi, aktorów teatralnych, którzy sztukę filmową już nie tylko Szwecji, ale i całego świata wzniesć mieli na najwyższy szczybel. Pierwszy z nich - Victor Sjöström (...) wystąpił w roku 1917 z filmem *Banici*, stanowiącym adaptację opowiadania pisarza islandzkiego Johanna Sigurjónssona. Wdowa z samotnej zagrody wychodziła za mąż za robotnika rolnego. Odtrącony konkurent wykrywał, że ów robotnik jest zbiegłym więźniem. Zakochani uciekali w góry, w zimową pustkę, i choć udawało im się wymknąć ludziom - natura była nieubłagana. W ostatniej scenie blade zimowe słońce oświetlało dwa przysypane śniegiem ciała.

Oglądając *Banitów* dziś, możemy wytknąć filmowi melodramatyczność gry aktorskiej lub niepewny rytm opowiadania, a przejść obojętnie nad tym, co w filmie współczesnym wydaje się oczywiste, choć wówczas było rewelacją. Oto Szwedzi pierwsi wprowadzili na ekran Przyrodę. Uznali za niegodne nowej sztuki nie tylko „malownicze” widoczki malowane na płótnie w hali zdjęciowej, ale również używanie autentycznego pleneru jedynie w charakterze nieobowiązującego tła. Przyrodę w swoich filmach widzieli jako osobę dramatu. W *Banitach* natura była pierwszym przeciwnikiem bohaterów, groźniejszym od donosiela i policji. Góry, przepaście, pustkowia, wichry, śnieżycy występowały tu w rolach o wiele ważniejszych niż niejedna z drugoplanowych postaci.

Jerzy Płażewski, *Historia filmu dla każdego*. Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe. Warszawa 1977, s.37-38.

1. Autor tekstu twierdzi, że oryginalność szwedzkiej kinematografii wynika z:

- A) naśladowaniu obcych filmów B) jej kosmopolityzmu
 C) szacunku dla tradycji D) odwołania się do wzorów literackich

2. O literaturze szwedzkiej początków XX wieku autor pisze, że:

- A) obroniła się przed wpływami Zachodu B) stała się źródłem natchnienia dla X muzy
 C) zachowała ludowy charakter D) uniknęła innowacyjnych form

3. Przyroda w szwedzkim filmie początków XX wieku pełniła rolę:

- A) tła B) osoby dramatu C) dekoracji D) bohatera filmowego

4. Filmy szwedzkie pierwszych lat XX w. realizowano w plenerze ze względu na:

- A) autentyczność otoczenia B) naturalne oświetlenie
 C) swobodę realizacji D) wymogi scenariusza

5. Film pt. „Banici” pokazuje przede wszystkim:

- A) ludzkie namiętności B) życie rodzinne C) siłę przyrody D) motyw ucieczki

6. Autor tekstu przytacza akcję „Banitów”, aby:

- A) ukazać tendencje kinematografii szwedzkiej
 B) wskazać na urodę szwedzkiej przyrody
 C) podkreślić zasługi szwedzkich twórców dla rozwoju rodzimej sztuki
 D) pokazać błędy scenariusza i gry aktorskiej

II. Nauka o języku

7. Zapożyczeniem z języka niemieckiego jest słowo:

- A) football B) klasztor C) burmistrz D) rynek

8. Prawidłowe wyjaśnienie zapożyczenia zawiera szereg:

- A) honoris causa - za zasługi B) postscriptum - dopisek do listu
 C) ad acta - odłożyć na bok, do akt D) ad hoc - ze względu na dany przypadek

9. Neologizm artystyczny jest zawarty w zdaniu:

- A) „Tak mi dobrze, tak moja, aż rechoce się serce” (B. Jasieński)
 B) „Motyl w zmierzchu biało nam się ziścił,
Gdy się skrzydłem do malwy przyliścił” (B. Leśmian)
 C) „Woda wanda wiślana
głaż głąbica srebliwa...” (J. Tuwim)
 D) „Nad afrykańską plażą na chmurach wodewile.
Kupcy bawełny szukając Eldorado...” (A. Świrszczyńska)

10. Archaizmem jest wyraz, który:

- A) zmienił znaczenie B) pochodzi z obcego języka
 C) wyszedł z użycia D) zmienił formę

11. Poprawnie powiemy:

- A) Zrobił to niechęć.
 B) Napisał to w cudzysłowie.
 C) Posiadała dwie siostry.
 D) Sztuka nie schodzi z afisza.

12. Mową zależną jest wypowiedzenie.

- A) Gdy przyszedł, powiedział nam o wycieczce. B) Powiedział nam, że będzie wycieczka.
 C) Zawiadomił wszystkich o planowanej wycieczce. D) Zapytał nas, czy jedziemy na wycieczkę.

13. Zdaniem podrzędnym złożonym podmiotowym jest wypowiedzenie:

- A) Wszyscy wiedzieli, kto jest sprawcą zdarzenia. B) Zdarza się, że nie mam racji.
 C) Kto się boi deszczu, niech zostanie w domu. D) Wydało się, jak bardzo jesteś nieodpowiedzialny.

III. Literatura i sztuka

14. W micie o Labdakidach czytamy, że:

- A) Edyp rozwiązał zagadkę Sfinksa B) Jokasta i Lajos porzucili swe dziecko
 C) Edyp poślubił Jokastę D) Zrozwaczony Lajos zrzekł się tronu

15. W sporze z Kreonem Antygona wysunęła argument, że:

- A) szacunek ludzi należy się tylko bohaterom B) należy respektować prawa boskie
 C) naród boi się despotycznego władcy D) nie każdy zasługuje na godny pochówek

16. Dramat antyczny składa się z:

- A) inwokacji B) stasimonów C) paradosu D) epejsodionów

17. Harpagon, bohater komedii pt. „Skąpiec”, jest człowiekiem, który:

- A) żyje ponad stan B) zabezpiecza rodzinie byt
 C) krzywdzi własne dzieci D) źle traktuje służbę

18. Utwór pt. „Stary człowiek i morze” podejmuje problem:

- A) walki człowieka z losem B) związku człowieka z przyrodą
 C) losu ludzi chorych i samotnych D) zaspakajania własnych ambicji

19. Książka G. Orwella pt. „Folwark zwierzęcy” ukazuje:

- A) ciężką pracę rolnika B) wiejską sielankę
 C) proces zniewolenia społecznego D) bunt zwierząt przeciw właścicielowi

20. Koncha w książce pt. „Władca much” jest symbolem:

- A) demokracji B) zbrodni C) dyktatury D) wolności

21. Zdarzenia z dziejów narodu polskiego zostały utrwalone na obrazach:

- A) Jana Matejki B) Wojciecha Kossaka
 C) Piotra Michałowskiego D) Józefa Chełmońskiego

22. Aktor w teatrze antycznym był wyposażony w:

- A) chiton B) koturny C) onkos D) maskę

23. Kolumna w porządku korynckim miała:

- A) ciężki, masywny trzon B) zdobienia w kształcie liści akantu
 C) głowicę w kształcie poduszki D) dopracowane proporcje

24. Prawidłowo zestawiono muzy greckie z dziedzinami sztuki w szeregu:

- A) Erato - poezja miłosna B) Talia - tragedia
 C) Melpomena - poezja epicka D) Terpsychora - taniec

25. Henryk Schliemann to człowiek, który:

- A) odnalazł opisaną przez Homera Troję B) dokonał odkrycia na wzgórzu Hisarlik
 C) odczytał egipskie hieroglify D) odkrył grobowiec Tutenchamona

26. Prawidłowe objaśnienie wyrazu lub pojęcia zawiera szereg:

- A) biały kruk - rzadka i cenna książka B) bestseller - książka zaliczana do literatury pięknej
 C) ekslibris - znak własnościowy umieszczany na książce D) antrakt - przerwa między aktami spektaklu teatralnego